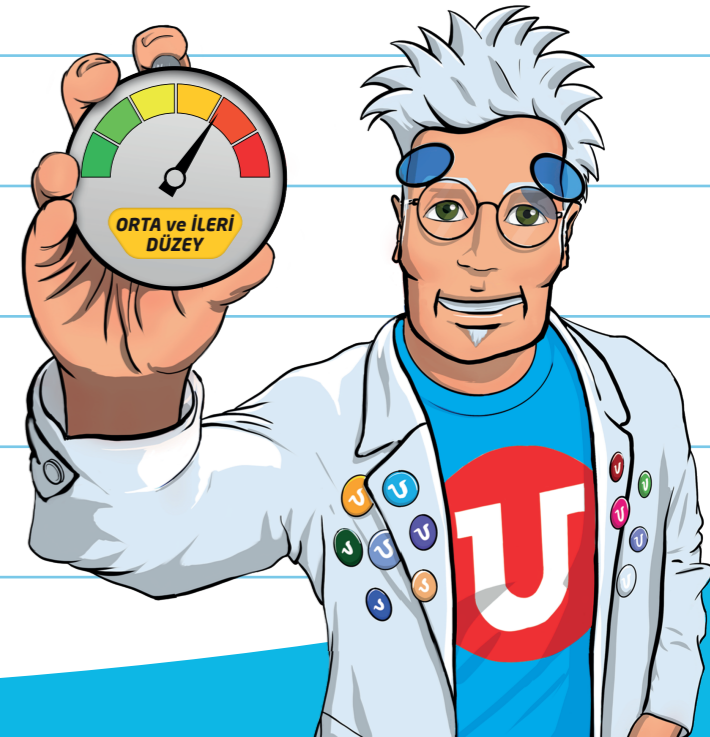

9. Sınıf Orta ve İleri Düzey Tarih Soru Bankası

Kanunlar Gelişiyor

OSMAN SARI

KANUNLAR GELİŞİYOR

ROMA HUKUKU

12 LEVHA KANUNLARI

JUSTINIANUS KANUNLARI

CENGİZ YASASI

ROMA HUKUKU

Patrici (Seçkinler) Hukuku

Roma'nın ilk yıllarında geçerli olan hukuk sistemi, devletin kurucusu olan Patricilerin adetlerine dayanmıştır.

“Yurttaşlar Hukuku” adı verilen bu kanunlardan yalnızca patriciler yararlanmıştır.

ROMA HUKUKU

Patrici (Seçkinler) Hukuku

Roma'nın ilk yıllarında geçerli olan hukuk sistemi, devletin kurucusu olan Patricilerin adetlerine dayanmıştır.

“Yurttaşlar Hukuku” adı verilen bu kanunlardan yalnızca patriciler yararlanmıştır.

Plep (Orta ve Alt Sınıf) Hukuku

Plepler yazılı olmayan ayrı bir hukuka tabidir.

Şekilci ve sert hükümler içermiştir.

Yargıçlar, patricilerden oluşan rahipler olduğu için keyfi davranabilmiştir.

Bu durum Roma'daki Patrici-Plep çatışmasına neden olmuştur.

12 Levha Kanunları (MÖ.451-MÖ.449)

Patrici - Plep çatışması sonrasında pleplerin istekleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

12 Levha Kanunları (MÖ.451-MÖ.449)

Patrici - Plep çatışması sonrasında pleplerin istekleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Temel Özellikleri

Bir komisyon tarafından hazırlanan kanunlar 12 adet tunç levhanın üzerine kazınarak Roma şehrinin meydanına asılmıştır.

Patricilerin keyfi hareketlerinin önlenmesi, sınıf ayrımının ortadan kaldırılması için önemli bir adım atılmıştır.

Pleplere devlet görevine katılma, patricilerle evlenme hakkı tanınmıştır.

12 levha kanunları Modern Avrupa Hukukunun temelini atmıştır.

12 LEVHA KANUNLARI

- Bir kimse, kendisine borçlu olan kişiyi hâkim (majistra) önüne götürürse ve borçlu borcunu ödeyemezse muayyen şekillere riâyet ederek ona el koyar, evine götürür ve zincire vurur.
- Muayyen zaman içinde yine ödeyemezse öldürebilir veya köle olarak satabilir.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ

- Madde 4- Hiç kimse kölelik veya kulluk altında bulundurulamaz, kölelik ve köle ticareti her türlü biçimde yasaktır.
- Madde 5- Hiç kimseye işkence yapılamaz, zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz ve ceza verilemez.

Justinianus Kanunları (527-565)

- On iki kişilik komisyonun beş yıllık çalışması neticesinde Roma kanunlarının toplanması ile ortaya çıkmıştır.
- Madde madde yazılmamış, belli olaylar için verilmiş somut örneklerle kanun maddeleri anlatılmıştır.
- İlk defa kamu (Devlet) ve özel hukuk ayrımı yapılmıştır.
- Günümüzdeki medeni hukukun (aile, kişi ve miras hukuku konularındaki düzenlemeleri ile) temelini oluşturmuştur.

Sürgün veya servete el koyma gibi cezalar vardır.

Hapis cezası yoktur. Suçlular manastıra kapatılır.

Amaç cezalandırma değil,

Arındırma,

İyileştirme,

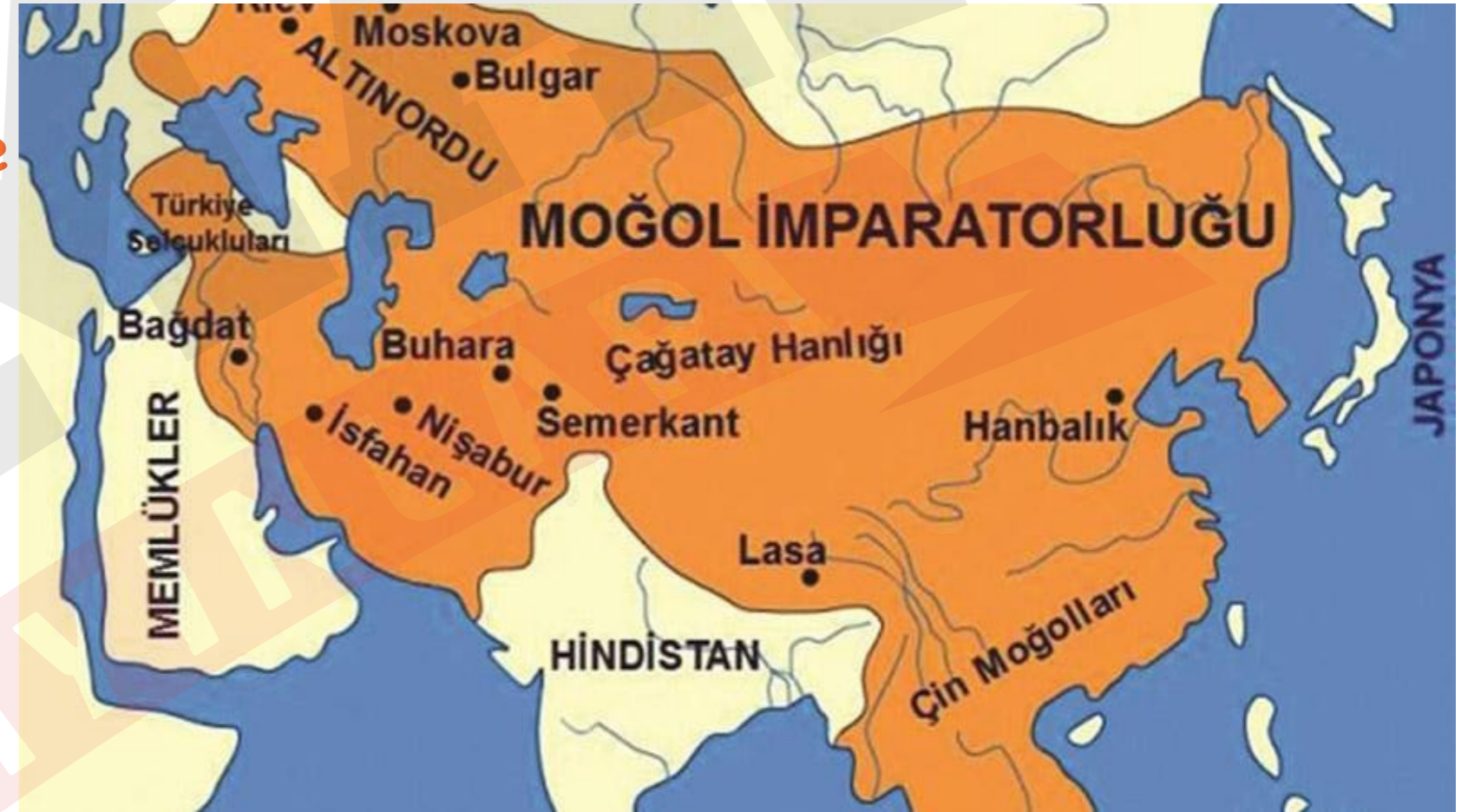
Caydırıcıdır.

Aile kurumu ve evlilik konusu dinî bir temele oturtulmuştur.

CENGİZ YASASI

- Cengiz han 13. yüzyıl başlarında büyük bir Moğol İmparatorluğu kurmuştur.
- Cengiz Han devletin askeri güçle kurulduğunu, ancak kanunla ve kalemle idare edilebileceğini bildiği için Uygur kanunlarından yararlanılarak kendi adıyla anılan yasaları hazırlatmıştır.
- Kanunlar Uygurca yazılmıştır.

- Otuz üç defter hâlinde düzenlendiği varsayılan bu yasalar, İslamiyet'i kabul eden Moğol hanedanları tarafından da uygulanmıştır.
- Moğol devleti sonrası Anadolu ve İran'da kurulan Türk devletlerince hazırlanan yasakname adlı hukuk metinlerinde de kullanılmıştır.

CENGİZ YASASINDAN ÖRNEKLER

- Zina, yalan, sihirbazlık, kavgada birine yardım etmek, kaçan esiri tutup sahibine teslim etmemenin cezası ölümdür.
- Elinde çalıntı at bulunan kimse onu iade etmeli ayrıca dokuz at daha vermelidir. Bu atları vermeye gücü yoksa çocuklarını vermelidir, çocuğu da yoksa idam edilir.

Örnek:

Bu günkü Avrupa hukuk sisteminin temeli olarak aşağıdakilerden hangisi kabul edilir?

- A) Roma hukuku
- B) Sümer hukuku
- C) Babil hukuku
- D) Mısır hukuku
- E) Bizans hukuku

YAYINLARI

Örnek:

İlk Çağ'da Roma İmparatorluğu;

- sınıfsal çatışmalar sonucunda On İki Levha Kanunları'nı hazırlamış,
- Mısır kaynaklı güneş takviminden etkilenerek Jülyen Takvimini oluşturmuş,
- Akdeniz'in çevresinde tek egemen güç haline gelmiştir.

Yalnız bu bilgiler Roma İmparatorluğu ile ilgili aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaz?

- A) Bilimsel çalışmalar yapılmıştır.
- B) Tarihin en büyük sömürge imparatorluğu olmuştur.
- C) Kültürel etkileşim yaşamışlardır.
- D) Hukuksal düzenlemeler önemsenmiştir.
- E) Yayılmacı bir politika takip etmişlerdir.

Örnek:

Aşağıdakilerden hangisi Türk ve Moğol törelerinin düzenlenmesiyle ortaya çıkmış kanunlardır?

- A) Urukagina Kanunları
- B) Hammurabi Kanunları
- C) 12 Levha Kanunları
- D) Cengiz Han Yasası
- E) Justinianus Yasaları

YAYINLARI

Örnek:

Cengiz Han yasalarında yer alan,

- Ölüm cezasına çarptırılan kişi diyet vererek ölüm cezasından kurtulabilir.
- Kaçan bir esiri veya harp tutsağını ele geçirip de sahibine iade etmeyen ölümle cezalandırılır.
- Her türlü mabedlere hürmet edilmelidir. Bütün dinlerin ruhani reisleri her türlü vergi ve mükellefiyetlerden muaf tutulmalıdır.

maddeleri doğrultusunda aşağıdaki yargılardan hangine ulaşamaz?

- A) Cezalarda fidye uygulamasına yer verilmiştir.
- B) Sosyal yaşamda kölelere rastlanılmıştır.
- C) Hoşgörülü bir din anlayışı egemendir.
- D) Toplumsal yapıda tam bir eşitlik egemendir.
- E) Hukuk devleti anlayışını çağrıştıran düzenlemelere de yer verilmiştir.

